Valiokunnan mietintö HaVM 9/2019 vp─ HE 59/2019 vp

Hallintovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi pelastuslain muuttamisesta ja eräiksi muiksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi pelastuslain muuttamisesta ja eräiksi muiksi laeiksi (HE 59/2019 vp): Asia on saapunut hallintovaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- erityisasiantuntija Linda Viitala, sisäministeriö
- lainsäädäntöneuvos Niklas Vainio, oikeusministeriö

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:
- korkein hallinto-oikeus
- Helsingin hallinto-oikeus

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan tehtäväksi pääasiassa yleislainsäädännön muutoksista johtuvia teknisiä muutoksia pelastustoimen ja hätäkeskustoimen lainsäädäntöön. Pelastuslain, Pelastusopistosta annetun lain ja palosuojelurahastolain muutoksenhakua koskevat säännökset muutettaisiin vastaamaan uuden oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain sääntelyä. Pelastusopiston opiskelijoille säädetty kielto hakea muutosta tietyissä asioissa korkeimmalta hallinto-oikeudelta kumottaisiin. Lisäksi pelastuslain henkilötietojen käsittelyä koskevia säännöksiä tarkistettaisiin ja hätäkeskustoiminnasta annetussa laissa oleva viittaus kumottuun henkilötietolakiin kumottaisiin.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2020 alusta.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Uusi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettu laki (808/2019) tulee voimaan vuoden 2020 alussa. Mainittu laki sisältää hallintoasioiden muutoksenhakua koskevat yleissäännökset, minkä vuoksi käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan tehtäväksi tarvittavat muutokset pelastustoimen lainsäädäntöön.

Valmis
5.0

Hallintovaliokunnan käsiteltävänä ovat samanaikaisesti Rajavartiolaitoksen (HE 58/2019 vp), pelastustoimen (HE 59/2019 vp) ja poliisin (HE 75/2019 vp) hallinnonalan muutoksenhakusäännösten päivittämiseen liittyvät hallituksen esitykset. Valiokunta pitää tärkeänä, että erityislainsäädännössä olevat viittaussäännökset yleislainsäädäntöön ovat mahdollisimman yhdenmukaisia.

Pelastusopistosta annetun lain voimassa olevan 38 §:n 5 momentin mukaan hallinto-oikeuden päätökseen asiassa, joka koskee opiskelijaksi ottamista, opiskeluoikeuden menettämistä tai keskeyttämistä, opiskelijan erottamista, opiskelijan asumisoikeuden menettämistä asuntolassa tai kirjallista varoitusta, ei saa hakea muutosta valittamalla. Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että mainittu säännös kumotaan ja tällaiseen päätökseen saa jatkossa hakea muutosta yleislainsäädännön mukaisesti. Päätöksestä saa siis valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää asiassa valitusluvan.

Pelastustoimen päällystökoulutuksessa olevat ammattikorkeakouluopiskelijat ovat nykyisin Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijoita, joihin sovelletaan Poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain (1164/2013) 46 §:n muutoksenhakusäännöksiä. Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijat voivat hakea eräiltä osin valituslupaa korkeimmalta hallinto-oikeudelta tilanteissa, joissa Pelastusopiston opiskelijat eivät sitä voi hakea. Ehdotetun muutoksen voimaantulon jälkeen pelastustoimen tutkintoja suorittavat Poliisiammattikorkeakoulun ja Pelastusopiston opiskelijat ovat tältäkin osin yhdenvertaisessa asemassa.

Pelastuslain 91 §:n 5 momentin 5 kohta ja 7 momentti sisältävät viittauksen arkaluonteisiin henkilötietoihin ja kumottuun henkilötietolakiin. Tässä yhteydessä tarkistetaan vain viittaukset kumottuun henkilötietolakiin ja siinä käytettyyn terminologiaan, ja muilta osin EU:n uudesta tietosuojalainsäädännöstä ja sen johdosta päivitetystä kansallisesta yleislainsäädännöstä johtuvat muutokset pelastustoimen lainsäädäntöön ja hätäkeskustoiminnasta annettuun lakiin on tarkoitus tehdä myöhemmin.

Valiokunta pitää ehdotettuja säännöksiä riittävän tarkkarajaisina ja täsmällisinä. Hallituksen esityksen perustelujen mukaan säännöstä, joka koskee tietojen luovuttamista pelastustoimen toimenpiderekisteristä salassapitosäännösten estämättä tieteellistä tutkimusta varten silloin, kun tietojen saaminen on välttämätöntä, ei ole tarkoitus tulkintasisällöllisesti muuttaa. Ehdotetulla muutoksella ei myöskään ole saadun selvityksen mukaan merkitystä tieteellisen tutkimuksen kannalta.

Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella hallintovaliokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Hallintovaliokunnan päätösehdotus:

Valiokunnan mietintö HaVM 9/2019 vp

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 59/2019 vp sisältyvät 1.—4. lakiehdotuksen.

Helsingissä 22.11.2019

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Riikka Purra ps
varapuheenjohtaja Mari-Leena Talvitie kok
jäsen Tiina Elo vihr
jäsen Jussi Halla-aho ps
jäsen Eveliina Heinäluoma sd
jäsen Hanna Huttunen kesk
jäsen Mikko Kärnä kesk
jäsen Aki Lindén sd
jäsen Mats Löfström r
jäsen Mauri Peltokangas ps
jäsen Juha Pylväs kesk
jäsen Piritta Rantanen sd
jäsen Matti Semi vas
jäsen Heidi Viljanen sd
jäsen Ben Zyskowicz kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

istuntoasiainneuvos Henri Helo